

Férj és feleség – együtt a keresztnél

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 2:15-25; Ezékiel 16:1-14;
2Korinthus 11:1-4; Efezus 5:21-33; Filippi 2:3-4

„Ti, férfiak, szeressétek feleségeteket, amint Krisztus is szeretete az egyházat, és önmagát adta érte, hogy a víz fürdőjével az ige által megtisztítva megszentelje, hogy majd dicsőségben maga elé állítsa az egyházat úgy, hogy ne legyen rajta szennyfolt vagy ránc vagy valami hasonló, hanem hogy legyen szent és feddhetetlen” (Ef 5:25-27, ÚRK).

Ef 5:21-33 szakaszában Pál arra a gondolatra épít, hogy a hívők alárendelik magukat egymásnak (Ef 5:21). Ezután a keresztyény feleségeknek (Ef 5:22-24) és férjeknek ajánl tanácsokat (Ef 5:25-32), majd mindkét félnek szóló szavait összegezve zárja a szakaszt (Ef 5:33).

A Biblia kutatói ma a feltámadt Krisztus hangját hallhatják ki ebből a tanácsból, aki a kapcsolatainkról szól. Akkor látjuk így a helyzetet, ha megértjük, hogy az apostol Ef 5:21-6:9 szakaszában aktualizálja a levél fő témáját, ami az egység, ekkor azonban a keresztyény otthonra alkalmazva. Az ő ember hibás társadalmi rendszereinek erős bírálatát fogalmazza meg (lásd Ef 4:22), ugyanakkor dicséri az új ember megteremtését (lásd Ef 2:15), beleágyazódva az emberiség szélesebb körének helytelen társadalmi rendszereibe. A hívők ezeken a kereteken belül tesznek bizonyosságot arról, hogy egy új erő, a Szentlélek (Ef 2:22; 3:16; 5:18-21; 6:17-18), valamint a Krisztusról mintázott új etika kezdte meg működését (Ef 4:13, 15, 20-24, 32; 5:2, 10, 17, 21-33), ami előremutat Istennek a népéért és a viláért végzett munkája végső beteljesedésére.

TANÁCSOK KERESZTÉNY FELESÉGEKNEK

Pál egy kapocsként szolgáló szakasszal, Ef 5:21 versével indít, összekötve 5:1-20 részét 5:22-33 verseivel. Amellett érvel, hogy a gyülekezeti tagok engedelmessékedjenek egymásnak (vö. Mk 10:42-45; Róm 12:10; Fil 2:3-4). A hívőknek „*Krisztus félelmében*” (Ef 5:21, ÚRK) kell így tenniük. Ez az egyik első annak sorában, amikor Pál a Krisztussal való kapcsolatot mutatja be a legfontosabbnak és a legmeghatározóbbnak a hívők életében.

Mire gondol az apostol, amikor buzdítja a gyülekezeti tagokat, hogy engedelmessékedjenek egymásnak? Hogyan értsük ezt (Ef 5:21)?

Az apostol kéri a keresztény feleségeket, hogy úgy „*engedelmessékedjenek saját férjüknek, mint az Úrnak*” (Ef 5:22, ÚRK). Egyértelművé teszi, hogy minden feleség a saját férjének engedelmessékedjen (lásd még 1Pt 3:1, 5). Vajon azt érti ezen, hogy a feleség úgy engedelmessékedjen a férjének, mintha ő lenne Krisztus? Vagy inkább azt gondolja, hogy a nőnek végeredményben, igazából Krisztusnak kell engedelmessékednie?

Tekintettel Ef 6:7 versére – ahol a szolgálókat kéri, hogy úgy szolgáljanak, „*mint akik az Úrnak szolgálnak és nem embereknek*” – és Kol 3:18 versére – ahol a feleségektől azt kéri, hogy úgy engedelmessékedjenek a férjüknek, „*amiképpen illik az Úrban*” – az utóbbi nézetet kell előnyben részesítenünk. A feleségek maguk is hívők, akiknek végső soron Krisztust kell tisztelniük a férjük előtt.

Efezus és Kolossé levelei egyaránt Krisztust – egyedül Krisztust – nevezik az egyház, azaz a test Fejének (Ef 1:22; 5:23; Kol 1:18): „*Krisztus is feje az egyháznak, és ugyanő megtartója a testnek*” (Ef 5:23). A hasonlat szerint a férj „*feje a feleségének*” (Ef 5:23), az egyház számára pedig a Krisztushoz való hűség tekintetében példaként szolgál a feleség hűsége a férje iránt. Ez a szakasz szerető, gondoskodó, nem pedig boldogtalan házasság képét feltételezi. Nem szabad ezt a verset semminemű családon belüli erőszak igazolására használni!

Az imént olvasottak fényében miért olyan fontos emlékezni arra, hogy e tanács szerint járjunk el? „Ha a férj nyers, durva, féktelen, önző, érdes, basáskodó férfi, akkor soha ne ejtse ki azt a szót, hogy »a férj feje a feleségének« és annak engedelmessékednie kell mindenben; mert nem ő az Úr; és nem a szó valódi értelmében vett férj” (Ellen G. White: *Boldog otthon*. Budapest, 1998, Advent Kiadó, 100. o.).

AZ EGYHÁZ KRISZTUS MENYASSZONYA: 1. RÉSZ

Vessük össze Ef 5:25-27, 29 szakaszát Ez 16:1-14 részében a lelerc gyermek történetével! Pál mely elemeit idézi a példának?

Az apostol Ef 5:25-27, 29 verseiben az esküvő-házasság metaforáját alkalmazza az egyházra és annak Krisztussal való kapcsolatára, eközben pedig találékonyan merít az ókori esküvői szokásokból és szerepekből. Az egyháznak mint menyasszonynak Krisztus a mennyei vőlegénye, aki:

- 1) *Úgy szereti az egyházat, mint menyasszonyát* (Ef 5:25). Sosem szabad elfelednünk, hogy ez Jézus szívéből fakad! Szeret bennünket.
- 2) *Váltságul adja magát a menyasszonyért*. Az ókori házasságok fényében a vőlegény „megvette” a menyasszonyt egy bizonyos „váltságdíj” fejében, ami az esetek többségében drága értéktárgyak mellett egy jelentősebb pénzösszeg volt, olyan nagy, hogy egész falvak gazdasága függött ettől a szokástól. Testet öltésekor és a kereszten Krisztus megfizette menyasszonya, az egyház váltságdíját, „Önmagát adta azért” (Ef 5:25).
- 3) *Megfürdeti a menyasszonyát*. A menyasszony előkészületei fontos részét képezték az ókori esküvői ünnepségeknek. A menyasszonyt ma is a nőrokonai és a koszorúslányok készítik fel a szertartásra. Pál viszont úgy képzei, hogy a Vőlegény készíti fel menyasszonyát az esküvőre. Ő az, aki megszenteli és megtisztítja „a víz fürdőjével” (Ef 5:26, ÚRK), ami valószínűleg a keresztségre utal.
- 4) *Ígéretek tesz*. A tisztítást „az ige által” (Ef 5:26, ÚRK) végzi, ez utalás a fogadalomra, amit az isteni Vőlegény tesz menyasszonyának, talán az eljegyzés szertartásakor (vö. Ef 1:3-14; 2:1-10, ami megjegyzi, hogy Isten mit ígért megtérésükkor a hívőknek). A mai eljegyzés ókori változata volt a lánykérés, aminek igen komoly tárgylások képezték a részét, a keretében írásban állapodtak meg a menyasszony megváltásának díjáról (a férj részéről) és a hozományról (a menyasszony családjának a házassághoz való hozzájárulásáról).
- 5) *A menyasszony felkészítése és felékesítése*. A menyasszony csodaszép, káprázatosan ragyog, amikor végre megjelenik Vőlegénye előtt (Ef 5:27). Krisztus nem csupán megfürdeti a menyasszonyt, hanem fel is készíti és felékesíti.

Hogyan segítenek ezek a versek megérteni, hogy mit érez irántunk Krisztus? Miért olyan vigasztaló ez a tudat?

AZ EGYHÁZ KRISZTUS MENYASSZONYA: 2. RÉSZ

Hogyan használja fel Pál az ókori esküvő egyes elemeit, amikor megszólítja a korinthusi keresztényeket? Mikor *jelenik meg* a menyasszony a Vőlegény előtt (2Kor 11:1-4)?

Az apostol Ef 5:25-27 szakaszában az ókori esküvők egy utolsó elemével úgy mutatja be Krisztust, mint aki: 6) (*Önmaga*) *elé állítja a menyasszonyt*. Annak idején a vőfély, a vőfélyek vagy a menyasszony édesapja adta a menyasszonyt a vőlegényhez, semmiféleképpen nem a vőlegény! Itt viszont Pál úgy vázolja fel, hogy Jézus maga elé állítja az egyházat menyasszonyként.

Pál a házassági szokásokkal és szerepekkel világít rá Krisztusnak az egyházzal való kapcsolatára, méghozzá úgy, mint ami időrendben bontakozik ki: 1) *Eljegyzés*. Jézus odaigérte önmagát az egyháznak („a menyasszony váltságdíjaként”), ezzel jegyezte el (Ef 5:25). 2) *Előkészület az esküvői szertartásra*. A Vőlegény tovább fáradozik a menyasszony megszentelésén és megtisztításán (Ef 5:26). 3) *Maga az esküvő*. Krisztus jelenleg a menyasszony esküvői megjelenésére figyel (Ef 5:27). Ez az rész előretekint a visszajövetelek sorra kerülő nagy menyegzői ünnepségre, amikor a Vőlegény magához veszi az egyházat mint menyasszonyát, maga elé állítja (Ef 5:27; vö. 2Kor 11:1-2; Kol 1:21-23, 28).

Az ókori esküvők gyakran éjszakai felvonulással kezdődtek (lásd Mt 25:1-13). A vőlegény és kísérete a vőlegény házánál - a pár új otthonánál - találkozott, majd nagy szertartással megindultak együtt. Fáklyákat gyújtottak és boldog, lendületes zenére, vigadozva haladtak a menyasszony apjának háza felé. Ott csatlakozott hozzájuk a menyasszony, esetleg útközben találkoztak a menyasszony menetével, a tömeg pedig az új otthonához kísérte a párt. A vendégek ott egy egész hétig tartó lakodalomba kezdtek, ami az esküvői szertartással végződött, akkor állították a menyasszonyt a vőlegény elé.

Pál erre a felvonulásra és pillanatra utal azzal, hogy Krisztus maga elé állítja az egyházat. Dinamikus képet mutat visszajöveteléről, amit egy jövőbeli esküvőhöz hasonlít, akkor teljeseedik be Krisztus és egyháza hosszú eljegyzési időszaka, megtartják az esküvőt.

Milyen üzenetet szűrjünk le ebből a pozitív, boldog és reményteljes képvilágból?

SZERESD A FELESÉGEDET, MINT ÖNMAGADAT!

Milyen új érvet hoz fel Pál a férjek bátorítására, hogy gyengéden szeressék a feleségüket (Ef 5:28-30)?

Pálnak a keresztény otthonra vonatkozó szabályai (Ef 5:21-6:9) kihívásokkal teli társadalmi környezetet mutatnak be. Ef 5:28-30 szakaszában az apostol olyan férjekhez szól, akik az akkoriban túl gyakori mintát követték: gyűlölték a „saját testüket” (lásd Ef 5:28-29), vagyis bántalmazták, verték a feleségüket. A görög-római világban a családapa (latinul *pater familias*) jogi hatalma igen kiterjedt volt. Keményen megbüntethette, akár meg is ölhette a feleségét, a gyerekeit és a szolgáit, miközben a jog keretei között maradhatott (bár a hatalom ilyen szélsőséges gyakorlását egyre inkább visszaszorította a közvélemény).

Az apostol Ef 5:25-27 verseiben bemutatja a szeretet legnagyobb példáját: Krisztusnak az egyház iránti szeretetét, amivel gyökeresen eltérő mintát kínál a férjeknek. Mielőtt kifejtené az érvét, ismét a nagy Példaképre mutat. Arra kéri a keresztény férjeket, hogy úgy viselkedjenek, mint Jézus (Ef 5:28), aki „Önmagát adta” a menyasszonyáért, az egyházért, minden szükségletére odafigyelt (Ef 5:25-27). Pál felszólítja a férjeket, hogy hagyjanak fel koruk bevett viselkedési formájával, és inkább Krisztus gyengéd szeretetét igyekezzenek mintául venni.

Ef 5:28-30 verseiben új érvel támasztja alá, hogy miért szeressék a férjek a feleségüket: önmaguk szeretetével. A következő, alapvető igazságot mondja: „Mert a saját testét soha senki nem gyűlölte” (Ef 5:29, ÚRK) – legalábbis, aki tisztán gondolkodott. A férjek nem ártanak maguknak, nem verik a saját testüket, inkább táplálják és ápolják (Ef 5:29). Hogy megszüntesse a keresztény feleségek elleni durvaságot és erőszakot, Pál arra hívja a férjeket, hogy azonosítsák magukat a feleségükkel. Az érvelése szerint annyira egyek, hogy a nők bántalmazása felér az önsanyargatással, amit józanul gondolkodók nem tesznek.

Jézus példájára visszatérve az apostol úgy érvel, hogy Krisztus is szeretettel gondoskodik magáról, amikor „az Ő testének” tagjaival bánik (Ef 5:29-30). Azt mondja a férjeknek, hogy bánjanak úgy a feleségünkkel, mint saját magukkal és ahogy Jézus bánik velük!

Pál Jézus példáját idézi úgy a feleségeknek, mint a férjeknek. Mit tanulhatunk Krisztustól a családtagjaink iránti szeretetről?

AZ „EGY TEST” MINTÁJA A HÁZASSÁGBAN

Tanulmányozzuk 1Móz 2:15-25 szakaszából a teremtés történetét! Mi történt, mielőtt a férjről és a feleségről elhangzott, hogy „egy testté” (1Móz 2:24) lettek?

A feleségekre és a férjekre vonatkozó tanács kulcsa, hogy amikor Ef 5:31 versében Pál idézi 1Móz 2:24 versét, annak kiteljesedéseként értelmezi azt. *Mózes első könyvének* teremtéstörténete alapján elgondolkodik a keresztyén gyülekezetek szükségleteiről és a családi kapcsolatok egészségéről. Hallja, amint 1Móz 2:24 versének üzenete visszhangzik a korszakokon át. Az isteni terv szerint a házasság „egy test” kapcsolata, amiben a testi egységet az érzelmi és lelki egység tükrözi, illetve amiben az érzelmi és lelki egység tartalommal tölti meg a szexuális kapcsolatot.

Figyeljük meg, 1Móz 2:24 versét idézve Pál olyan kijelentést választ a házasságról, ami még a bűnbeesés előtt hangzott el, azt alkalmazza a keresztyén férjekre és feleségekre! A markánsan bűnbeesés utáni jellegű világunk vadul visszaél a férfi és nő közötti nemi kapcsolattal, ami mutatja, mennyire mélyen gyökerezik a mai kultúrában az a gondolat, miszerint az egyesülés a nő alávetettségét jelképezi. Az apostol úgy érvel, hogy *Mózes első könyvében* a nemi kapcsolat nem az alávetettségről, hanem az egységről szól. Nem jelképezi, nem testesíti meg a férfi uralmát, hanem a férj és a feleség egységét jelenti, ami olyan teljes, hogy „egy testté” lesznek. Tehát 1Móz 2:24 és Ef 5:21-33 verseihez fordulhatunk a házasságra és a nemi életre vonatkozó fontos, a kultúrával ellentétes és azt helyreigazító teológiáért.

A következő versben Pál ugyanebben az összefüggésben szól a „nagy” titokról (lásd Ef 5:32). Itt megtalálható az eddig tárgyalt kettős metafora mindkét oldala: a keresztyén házasság értelmezése Krisztusnak az egyházával való viszonya fényében és Krisztusnak az egyházzal való kapcsolata, amit a keresztyén házasság fényében határoz meg (Ef 5:32).

A keresztyén házasság értékét emeli, amikor Krisztus és egyháza kapcsolatahoz hasonlítja. Továbbá ha az egyháznak a Krisztussal való kapcsolatára a gondoskodó keresztyén házasság lencséin keresztül tekintünk, akkor a hívők tisztábban látják a Krisztushoz fűződő közös kapcsolatukat.

Ef 5:33 verse hogyan összegzi tömören Pál tanácsát Ef 5:21-32 szakaszában? A párok hogyan alkalmazhatják még teljesebben ezeket az elveket a házasságukban?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Boldog otthon*. Budapest, 1998, Advent Kiadó, „Kölcsönös kötelezettségek” c. fejezet, 98-102. o.

Ellen G. White következetesen bátorítja a házastársakat, hogy tartózkodjanak a másik irányításától: „Ne próbáld kényszeríteni a másikat, hogy engedjen kívánságodnak! Ezt nem tehetitek meg, ha meg akarjátok tartani egymás szeretetét. Legyetek kedvesek, türelmesek, elnézők, belátók és előzékenyek” (i. m. 101. o.)!

Közvetlenül utal Kol 3:18 (és Ef 5:22-24) verse értelmezésére és alkalmazására: „Gyakran teszik fel a kérdést: »A feleségnek ne legyen saját akarat-a?« A Szentírás világosan kijelenti, hogy a férj a család feje. »Ti asszonyok engedelmeskedjete a ti férjetekek...« Ha e parancs itt végződné, akkor elmondhatnánk, hogy a feleségek helyzete nem irigylésre méltó. Nagyon sok esetben ez nagyon nehéz és próbára tevő helyzet, és jobb lenne, ha minél kevesebb házasságot kötnének. Nagyon sok férj megáll e szavaknál: »Ti asszonyok engedelmeskedjete...«, de olvassuk el ugyanennek a parancsnak végét is: »...amiképpen illik az Úrban« (Kol 3:18)” (i.m. 99. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Tegyük fel, valaki úgy érvel, hogy Ef 5:21-33 szakasza elévült, már nem alkalmazható a keresztény kapcsolatokra, mert olyan házassági mintát erőltetne ránk, ami a férj hatalmára és uralmára összpontosít! Hogyan felelnénk erre? A szakasznak mely részei befolyásolnák a válaszunkat?
- 2) Hogyan segíthet Pál tanácsa Ef 5:21-33 szakaszában azoknak, akik kihívásokkal teli, küzdelmes házasságban élnek?
- 3) Egyes keresztények szerint 1Mózes 1-2. fejezeteiben a teremtéstörténet csupán metafora, nem a valóságot mutatja be, mert az evolúció évmilliárdok alatt történt. Milyen tanítás rejlik abban, hogy Pál szó szerint vette a teremtéstörténetet?
- 4) Időzzünk még az „egy test” gondolatánál! Hogyan segít ez jobban megérteni a házasság szentségét? Miért kell a házastársaknak minden tőlük telhetőt megtenni annak védelméért?

SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGY:
AMIKOR TALPUNKON

Amikor talpunkon átég
a rejtelmes igazság,
amikor utunk során
torkunkon akad
a sorsszerű mozzanat,
nehéz megszokni,
hogy még sincs igazunk.